

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตอาสาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร

ธนวรรณ เกตุแก้ว¹ บุญมี พันธุ์ไทย²ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ³ ศักดิ์สิทธิ์ ชัดติยาสุวรรณ⁴

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับของปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว ความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์กับเพื่อน ความสัมพันธ์กับสังคม เจตคติต่อการทำงาน จิตอาสา และระดับจิตอาสาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร (2) ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยกับจิตอาสา และ (3) ศึกษาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการแจกแบบสอบถามจำนวน 520 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิจัยเป็นสถิติเชิงพรรณนา และสถิติอนุมานใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ด้วยโปรแกรม LISREL

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในสมมุติฐานที่ 9 มีอิทธิพลต่อจิตอาสามากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวในสมมุติฐานที่ 7 มีอิทธิพลต่อจิตอาสา เท่ากับ 0.39 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และหลังจากใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง พบว่าดัชนีทุกตัวผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์ที่ได้ครั้งนี้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: ปัจจัยต่อจิตอาสา; อิทธิพลต่อจิตอาสา; ความสัมพันธ์ต่อจิตอาสา

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

การอ้างอิง:

ธนวรรณ เกตุแก้ว, บุญมี พันธุ์ไทย, ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ และศักดิ์สิทธิ์ ชัดติยาสุวรรณ. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตอาสาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารดุชนิพนธ์จิตทางสังคมศาสตร์*, 13(1), 240-253.

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2086 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: tanawan@saha.ac.th

² โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันรัชต์ภาคย์

Factors Affecting Volunteering of First Year High Vocational Certificate Students at Vocational Colleges Under the Office of the Vocational Education Commission in Krungthep Maha Nakhon

Thanawan Gatgave¹ Boonmee Punthai²

Chanwit Tiamboonprasert³ Saksit Khattiyasuwan⁴

Abstract

This research article aim to (1) the level of factors in the aspects of family relationship, human-environment relations, relationship with friends, relationship with society, attitude towards volunteer work, and the level of volunteering of first year high vocational certificate students at public vocational colleges under the Office of the Vocational Education Commission in Krungthep Maha Nakhon. (2) the causal relationship model of the factors and volunteering of the students. and (3) the direct and indirect effects of factors affecting volunteering of the students. The researcher conducted the research using a quantitative research method. by distributing 520 questionnaires. The statistics used in the research were descriptive statistics. and inferential statistics using Structural Equation modeling (SEM) analysis using LISREL program.

The results of the research revealed that: The relationship factor of person and environment in Hypothesis 9 had the most influence on volunteerism, followed by the factor on family relationship in Hypothesis 7, had the greatest influence on volunteerism, equal to 0.39, which was a significant influence. Statistically significant at the 0.01 level and after using the package to check the consistency of the structural equation model. It was found that all indices passed the standard, Therefore, it can be concluded that the results of this analysis are consistent with the empirical data.

Keywords: Volunteer Factor; Volunteer Influence; Volunteer Relationship

Type of Article: Research Article

Cite this article as:

Gatgave, T., Punthai, B., Tiamboonprasert, C., & Khattiyasuwan, S. (2023). Factors affecting volunteering of first year high vocational certificate students at Vocational Colleges under the Office of the Vocational Education Commission in Krungthep Maha Nakhon. *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 13(1), 240-253.

¹ Doctor of Philosophy Program in Social Sciences, Ramkhamhaeng University
2086 Ramkhamhaeng Road, Hau Mark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand
Corresponding Author Email: tanawan@saha.ac.th

² Doctor of Philosophy Program in Social Sciences, Ramkhamhaeng University

³ Educational and Psychological Test Bureau, Srinakharinwirot University

⁴ Graduate School, Rajapark Institute

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มนุษย์ได้คิดและสร้างขึ้นมามีเพื่อใช้พัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการศึกษาของประเทศให้มีความเจริญงอกงาม โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา อย่างไรก็ตามความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีต้องคู่กับความเจริญทางด้านวัฒนธรรมของมนุษย์ แต่ความเป็นจริงปัญหาเกิดขึ้นเพราะความเสื่อมโทรมทางด้านจิตใจ ขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบ ไม่มีระเบียบวินัยเห็นแก่ตัว สร้างปัญหาให้กับครอบครัว สังคม เช่น พฤติกรรมการติดยา การติดเกม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และปัญหาการขาดเรียน ฯลฯ ปัญหาที่เกิดขึ้นทุกคนและทุกหน่วยงานต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการปลูกฝังการมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเสียสละ การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ส่งเสริมให้เยาวชน โดยเฉพาะนักศึกษา อาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงขึ้นไปปี 1 มีจุดอ่อนในการช่วยเหลือผู้อื่น ไม่มีน้ำใจ เห็นแก่ตัว หรือทำประโยชน์ให้กับสังคมน้อยมาก (Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization, 2016) ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อตัวนักศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องนี้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องสร้างให้นักศึกษามีระเบียบวินัย มีน้ำใจช่วยเหลือส่วนรวม มีจิตอาสาทำทุกอย่างด้วยความเต็มใจ มีความกตัญญู และยึดถือคุณธรรมในการดำเนินชีวิต ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ตนเองและวงศ์ตระกูล ตลอดจนต้องฝึกการทำงานอย่างเป็นระบบ ปัจจุบันมีการแข่งขันสูงในทุกด้าน จึงจำเป็นต้องพัฒนาให้นักศึกษาเป็นคนที่มีความรู้ จิตอาสาและสิ่งที่จะตามมาคือมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ จิตอาสาและคุณธรรมที่บุคคลมีต่อสังคมส่วนรวมเป็นพฤติกรรมอาสาทำประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน (Office of the Education

Council, 2009) โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ระบุว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2559-2563) ด้านจริยธรรมและคุณธรรมของผู้เรียนในมาตรฐานที่ 1 ข้อที่ 6 ว่าผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยตัวชี้วัดสำคัญคือร้อยละของผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวม มีส่วนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาและท้องถิ่น ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนในเรื่องของจิตอาสาโดยเน้นไปที่การสร้างคุณธรรมให้กับคนทุกคน จึงมีการบรรจุเรื่องจิตอาสาลงไปในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ความสำคัญกับ “จิตอาสา” เป็นความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้ผู้คนรู้จักการเสียสละการร่วมแรงร่วมใจ ร่วมมือในการทำประโยชน์ เพื่อสังคม และส่วนรวม จิตสำนึกดังกล่าวจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิตอันจะเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต เป็นการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับสังคมอย่างได้ผลเป็นเชิงประจักษ์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ต้องเริ่มปลูกฝังจิตอาสาให้เด็กตั้งแต่เด็กก่อนจะเติบโตเป็นเยาวชน เพราะเมื่อโตขึ้น ก็จะมีจิตอาสาติดตัวมาด้วย ควรทำอะไรให้ส่วนรวมและประเทศชาติบ้าง และเห็นว่า เป็นเรื่องที่เร่งด่วน เพราะสังคมไทยยังขาดแคลนเยาวชนที่มีจิตอาสาอย่างแท้จริง ซึ่งการสร้างเด็กรุ่นใหม่ที่มีจิตอาสาขึ้นมาก็เปรียบเสมือนการปลูกเมล็ดพันธุ์ใหม่ๆ ที่ดีให้กับสังคมไทยนั่นเอง (Ministry of Education, 2017) และนโยบายเกี่ยวกับอาชีวอาสา

สร้างค่านิยมสู่สาธารณะชน จัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีทักษะฝีมือเข้าสู่โลกอาชีพและเพื่อขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศเพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพซึ่งเน้นการผลิตกำลังคนในระดับฝีมือ ระดับช่างเทคนิคและระดับเทคโนโลยีให้มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของภาคการผลิตและยังปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กันไปและส่งเสริมให้นักศึกษามีจิตสำนึกในการเป็นผู้ให้ ผู้เสียสละ มีจิตอาสา ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งสามารถนำความรู้และทักษะวิชาชีพไปให้บริการและช่วยเหลือสังคมส่วนแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (2555-2559) กำหนดกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุข (Ministry of Education, 2017)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อจิตอาสา โดยแบ่งเป็นปัจจัยด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสา ด้านความสัมพันธ์กับสังคม ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว และด้านความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครมากที่สุด อันจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างและส่งเสริมให้เกิดจิตอาสาแก่นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ความสัมพันธ์กับครอบครัว เจตคติต่อการทำงานจิตอาสา ความสัมพันธ์กับสังคม ความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม และจิตอาสาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัย

อาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยกับจิตอาสาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยต่อจิตอาสาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาและตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ดังนี้ เจตคติต่อการทำงานจิตอาสา ความสัมพันธ์กับสังคม ความสัมพันธ์กับเพื่อน ความสัมพันธ์กับครอบครัว และความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ตัวแปรต้นกลาง คือ เจตคติต่อการทำงานจิตอาสา ความสัมพันธ์กับสังคม และความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม และตัวแปรตาม คือ จิตอาสา

2. ขอบเขตด้านประชากร ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษากับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จาก 18 วิทยาลัย และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 520 คน

3. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาระหว่าง ปี พ.ศ. 2562 ถึงปี พ.ศ. 2564

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยต่างๆ กับจิตอาสา

2. ได้ทราบอิทธิพลของปัจจัยที่สำคัญๆ ในการนำไปสร้างโครงการพัฒนาจิตอาสาให้กับนักศึกษาระดับ ปวส.

3. เป็นข้อเสนอแนะสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่างๆ ใช้สำหรับสร้างจิตอาสาให้กับนักศึกษาต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์กับครอบครัว (family relationship)

Erikson (1963) สนใจที่จะนำความรู้ทางจิตวิทยาไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของมนุษย์ กล่าวได้ว่าทารกแรกเกิดได้รับประสบการณ์ที่จะพัฒนาตนเองต่างกันด้วย ดังนั้น ความแตกต่างในเรื่องเพศนี้เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากตั้งแต่แรกเกิด และเมื่อโตขึ้นเขาก็จะมีอิทธิพลต่อครอบครัว สังคมต้องการเด็กแรกเกิดเพื่อสืบต่อให้สังคมดำรงอยู่ และเด็กแรกเกิดก็ต้องการสังคมเพื่อดำรงอยู่ต่อไป บิดามารดาจะเป็นผู้อบรมสั่งสอนบุตรของตน สิ่งที่บิดามารดาสอนนั้นก็ไดมาจากวัฒนธรรมของสังคมอีกที โดยการปฏิบัติตนและการแสดงออกระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว มีความรักและความเข้าใจ มีความสามัคคีปรองดอง มีความเป็นประชาธิปไตย และบิดามารดาเป็นแบบอย่างที่ดี มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ดำเนินชีวิตของสมาชิกในครอบครัว ดังนั้น พฤติกรรมของจิตอาสา มีการพัฒนาทางด้านจิตใจ สติปัญญา และประสบการณ์ทางสังคมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่ดีออกมา เช่น ความมีน้ำใจ ความเสียสละ ไม่เบียดเบียน เห็นประโยชน์ส่วนรวมสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนตน ปฏิบัติตามหลักของศาสนาได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาประเทศสืบไป

ความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม (relationship of person to environment)

Bandura (1977) ได้กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม โดยอธิบายถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่าง 3 ส่วน คือ พฤติกรรมของคน (behavior)

อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม (environmental influences) และปัจจัยส่วนบุคคล (personal factors) โดยมีความสัมพันธ์กัน การเรียนรู้ทางสังคมนั้นสามารถเกิดได้โดยผ่านประสบการณ์ตรงของตนเอง และการเรียนผ่านประสบการณ์ของผู้อื่นก็คือตัวแบบ โดยพิจารณาจากผลของการกระทำนั้นๆ ว่าเกิดผลในทางบวกหรือทางลบ โดยแต่ละปัจจัยมีอิทธิพลต่อกันมากน้อยแล้วแต่กรณี ซึ่งการปฏิบัติตนต่อสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตประกอบด้วยความสัมพันธ์ทางกายภาพด้านสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและมีการรณรงค์ให้ทุกคนตระหนักเห็นโทษและประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม ดังนั้น บุคคลกับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ บุคคลต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เพราะมนุษย์มีความต้องการปัจจัยขั้นพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ นักเรียน นักศึกษา จะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของผลการกระทำที่เป็นบวกหรือลบจากประสบการณ์ในการดำรงชีวิต หากสิ่งใดทำแล้วเกิดผลในเชิงบวกก็จะเรียนรู้เพื่อนำไปสร้างพฤติกรรมต่อไป และหากสิ่งใดทำแล้วเกิดผลลบก็จะไม่ทำพฤติกรรมนั้นต่อไป

ความสัมพันธ์กับเพื่อน (relationship with friends)

Erikson (1963, p. 95) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมที่แสดงออก คือ การพูดจาติดต่อกันและการเล่น การเล่นเป็นสถานการณ์ที่ดีที่สุดในการศึกษาตน ซึ่งการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ พฤติกรรมของมนุษย์ได้จากการเล่นของเด็ก เวลาที่เด็กเล่นนั้นสิ่งที่น่าสนใจคือเด็กเล่นเกมประเภทไหน ในการเล่นเกมใช้ภาษาทั้งที่เป็นคำพูด

และไม่เป็นคำพูดอย่างไร เด็กได้พยายามดำเนินการเล่นกับเด็กคนอื่นให้เป็นไปในรูปแบบใดและใช้วิธีการใด มีผลต่อการกระทำของกันและกัน ส่งผลให้เด็กมีความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน โดยการปฏิบัติตนและการแสดงออกของนักศึกษากับเพื่อนมีการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนการให้คำปรึกษาหรือการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ดังนั้น เพื่อนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันตามหน้าที่และบทบาท เช่น เพื่อนร่วมงานต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านการทำงานเพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยมีกฎกติการ่วมกัน ส่วนกลุ่มเพื่อนที่อยู่ในวัยเดียวกันอาจเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน หากเขาเหล่านั้นมีความสนใจในสิ่งทีคล้ายกันก็จะเป็นเพื่อนกัน และทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือแบ่งปันกัน ทำให้มีผลดีต่อกันและกัน

ความสัมพันธ์กับสังคม (relationship with society)

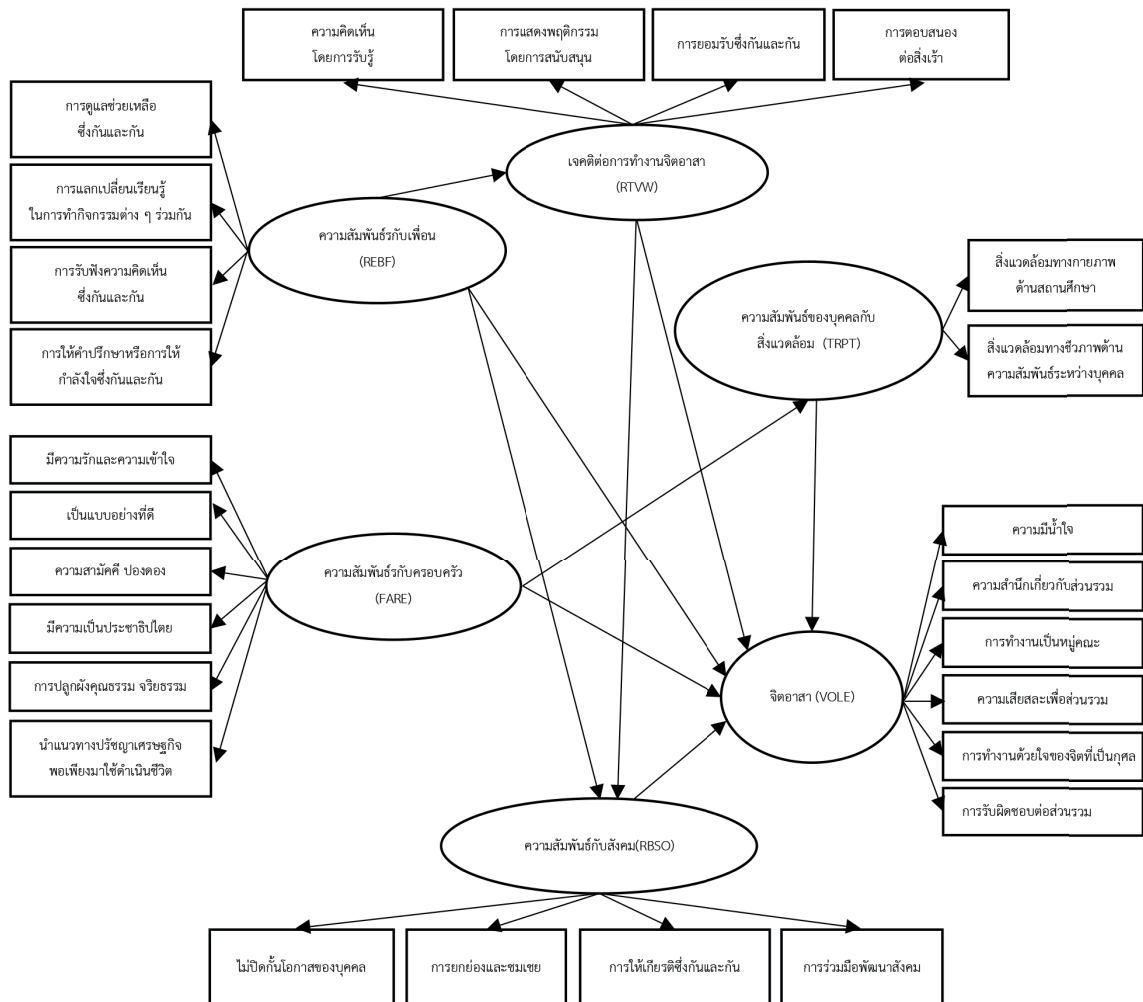
Sullivan (1953, p. 79) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นพฤติกรรมของบุคคล มีผลมาจากการที่บุคคลมีสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม เน้นเป้าหมายหลัก 2 ประการ ได้แก่ เป้าหมายเพื่อนำไปสู่ความพึงพอใจ (satisfaction) เน้นความต้องการทางสรีรวิทยา และเป้าหมายเพื่อสู่ความมั่นคง (security) เน้นความคงอยู่อย่างมีความสุขในสังคม ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติตนและการแสดงออกของนักศึกษากับสังคมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่อสังคมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่อสังคม ไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลที่อยู่ในองค์การเดียวกัน เช่น ส่งเสริมให้ศึกษาต่อไปในระดับชั้น เมื่อมีผู้ทำดีก็ยกย่องชมเชย โดยคำพูดหรือให้รางวัล มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน และให้การร่วมมือพัฒนาสังคมอย่างเต็มที่ ดังนั้น บุคคลในสังคมมีสัมพันธภาพ

ต่อกันเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรม การกระทำด้านต่างๆ ให้เกิดขึ้น เน้นความมั่นคงและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีปฏิสัมพันธ์ตอบโต้ระหว่างบุคคล ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่ ความเข้าใจอันดีต่อกัน นำมาซึ่งความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคล รวมทั้งมีการปรับตัวทางสังคม การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความเคารพในสิทธิผู้อื่น รู้จักการให้และการยอมรับ ฟังพาซึ่งกันและกัน ทำให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและสังคมมนุษย์

เจตคติต่อการทำงานจิตอาสา (attitude towards volunteer work)

จิตอาสา (volunteer) เป็นการทำกิจกรรมไม่หวังผลตอบแทน ทำเพื่อส่วนร่วมด้วยความเสียสละ มีน้ำใจ และทำด้วยใจของจิตที่เป็นกุศลด้วยความรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ทำมีจิตสำนึกที่ดี ซึ่งเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาเป็นการปฏิบัติตนและการแสดงออกในการมีส่วนร่วม การทำกิจกรรมต่างๆ ปฏิบัติตนเป็นจิตอาสาในการช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาสังคมให้เจริญงอกงาม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความคิดเห็นโดยการรับรู้ แสดงพฤติกรรมสนับสนุน มีการยอมรับซึ่งกันและมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ดังนั้น เจตคติต่อการทำงานด้านจิตอาสาของบุคคล คือ บุคคลที่มีเจตคติต่อการทำงานด้านจิตอาสาที่ดีหรือมองโลกในแง่บวก กับบุคคลที่มีเจตคติต่อการทำงานด้านจิตอาสาที่ไม่ดีหรือมองโลกในแง่ลบ ซึ่งเจตคติต่อการทำงานด้านจิตอาสาทั้ง 2 แบบนี้ ทำให้คนมีลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งชุมชนสังคมและประเทศชาติต้องการบุคคลที่มีเจตคติต่อการทำงานด้านจิตอาสาที่ดีหรือมองโลกในแง่บวกเพื่อนำมาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง สามารถแข่งขันกับอารยประเทศที่พัฒนา

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

ตัวแปรสาเหตุมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรผล (direct influence)

สมมุติฐาน 1 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสา

สมมุติฐาน 2 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติต่อการทำงานจิตอาสา

สมมุติฐาน 3 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงต่อความสัมพันธ์กับสังคม

สมมุติฐาน 4 ด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสา มีอิทธิพลทางตรงต่อความสัมพันธ์กับสังคม

สมมุติฐาน 5 ด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสา มีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสา

สมมุติฐาน 6 ด้านความสัมพันธ์กับสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสา

สมมุติฐาน 7 ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสา

สมมุติฐาน 8 ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสา

อิทธิพลทางตรงต่อความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม

สมมุติฐาน 9 ตัวแปรด้านความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสา

ส่วนตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรผล (indirect influence) ได้แก่

สมมุติฐาน 10 ตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสาโดยส่งผ่านตัวแปรเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาและความสัมพันธ์กับสังคม

สมมุติฐาน 11 ตัวแปรด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสา โดยส่งผ่านตัวแปรความสัมพันธ์กับสังคม

สมมุติฐาน 12 ตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสาโดยส่งผ่านตัวแปรด้านความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม

และตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรผล (direct influence and indirect influence) ได้แก่

สมมุติฐาน 13 ตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสาโดยส่งผ่านตัวแปรด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาและส่งผ่านตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับสังคม

สมมุติฐาน 14 ตัวแปรด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาที่มีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสาโดยส่งผ่านตัวแปรความสัมพันธ์กับสังคม

สมมุติฐาน 15 ตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว มีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสาโดยส่งผ่านตัวแปรความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้ประเภทการวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Hair,

Black, and Babin (2010) คือ ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5-10 คน ต่อ 1 พารามิเตอร์ ที่ต้องประมาณค่าหรือจำนวนเส้นทาง (path) ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลกรอบแนวคิดในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าทั้งหมด 61 พารามิเตอร์ ได้ตัวอย่าง 305- 610 คน ผู้วิจัยจะเก็บจากตัวอย่าง 520 คน เพื่อให้การกระจายแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยต่างๆ ได้สัดส่วนที่เท่ากัน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากวิทยาลัย 10 วิทยาลัย จากวิทยาลัย 18 วิทยาลัย ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แบบไม่มีการแทนที่ จำนวน 10 วิทยาลัยเพื่อเป็นตัวแทนประชากรในการวิจัยครั้งนี้ จากนั้นใช้วิธีการติดต่อหัวหน้างานธุรการด้วยตนเองเพื่อแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษา ปวส. 1 ตามจำนวนแบบสอบถามที่ให้ไป และขอความอนุเคราะห์รวบรวมแล้วส่งคืนให้กับผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยก่อนเก็บข้อมูลจริง นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) พบว่า ข้อคำถามแต่ละข้อมีค่ามากกว่า 0.6 และได้ทำการทดลองใช้แบบสอบถาม (try-out) กับนักศึกษาจำนวน 50 คน ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่า Item-Total Correlation สูงกว่า 0.2 (Field, 2005) หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) แบบ Kuder-Richardson (α coefficient) ของ Cronbach's Alpha ของทุกตัวแปร ล้วนเกิน 0.7 (Cronbach, 1970) หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) เพื่อยืนยันว่าตัวชี้วัดของตัวแปรแต่ละตัวนั้นวัดตัวแปรตัวเดียวกัน (Hair et al., 2010) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า ตัวชี้วัดของตัวแปรตัวเดียวกัน เกาะกลุ่มวัดตัวแปรตัวเดียวกัน จึงไม่การตัดข้อคำถามใดออก โดยมีค่า Factor Load ระหว่าง .590 ถึง .936

การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากส่งแบบสอบถามให้หัวหน้าฝ่ายธุรการ จำนวน 600 ชุด ช่วยแจกให้นักศึกษาตอบแล้ว ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้นจำนวน 520 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับเท่ากับ 87 เปอร์เซ็นต์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยทำการลงรหัสและป้อนข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบจำนวนของคำตอบที่ขาดหายไป (missing values) และแทนค่าของคำตอบที่ขาดหายไปในแต่ละตัวชี้วัดด้วยค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดแต่ละตัว

การตรวจสอบข้อสันนิษฐาน (assumptions) ของการใช้โปรแกรม LISREL ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น (assumptions) ของการใช้โปรแกรม LISREL ได้แก่ ค่าที่ออกนอกกลุ่ม (outliers) (Miles & Shevlin, 2001; Stevens, 1992) ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวชี้วัด (linearity) ผู้วิจัยได้ใช้ Scatter Plot ระหว่างตัวชี้วัดทีละสองตัวของแต่ละตัวแปร พบว่าทุกคู่ของตัวชี้วัดของแต่ละตัวแปรมีลักษณะความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง และการกระจายของข้อมูลแบบปกติ (normality) ตัวชี้วัดส่วนใหญ่มีการเบี่ยงเบนจากการ

แจกแจงแบบปกติไม่มากนัก ค่า Skewness มีค่าไม่ถึง 0 และ Kurtosis มีค่าไม่เกิน 3 (Joreskog, Olsson, & Wallentin, 2016) ซึ่งผู้วิจัยจึงใช้คำสั่ง Normal Score ใน PRELIS ในการปรับข้อมูลให้เข้าใกล้การกระจายข้อมูลแบบปกติก่อนการใช้โปรแกรม LISREL

การวิเคราะห์ความตรงแบบรวมศูนย์ และแบบแตกต่าง ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันในการตรวจสอบความตรงแบบรวมศูนย์ พบว่าค่า Lambda ของตัวชี้วัดทุกตัวมีค่าสูงกว่า 0.6 มีตัวชี้วัดเพียงตัวเดียวเท่านั้นที่มีค่า 0.596 ซึ่งใกล้เคียง 0.6 มาก ถือว่ายอมรับได้ แสดงว่าตัวชี้วัดทุกตัวมีความตรงแบบรวมศูนย์สามารถใช้ในการวัดตัวแปรแฝงได้ดี ค่าความเชื่อมั่นรวมของตัวแปรแฝงทุกตัวแปรมีค่าสูงกว่า 0.6 ส่วนผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดแล้ว (AVE) ส่วนใหญ่มีค่าผ่านเกณฑ์ 0.5 มีบางตัวแปรเท่านั้นที่มีค่าต่ำกว่า 0.5 แต่ก็ไม่มากนัก ถือว่ายอมรับได้ (Bagozzi & Yi, 1988) ส่วนความตรงแบบแตกต่าง (discriminant validity) พบว่า ทุกคู่ของตัวแปรมีผลความแตกต่างของค่า Chi-Square มากกว่า 3.84 นั่นคือตัวแปรมีความตรงแบบแตกต่างทุกตัวแปร (Phillips, 1981)

ผลการวิจัย

ตาราง 1

ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม (หลังปรับโมเดล)

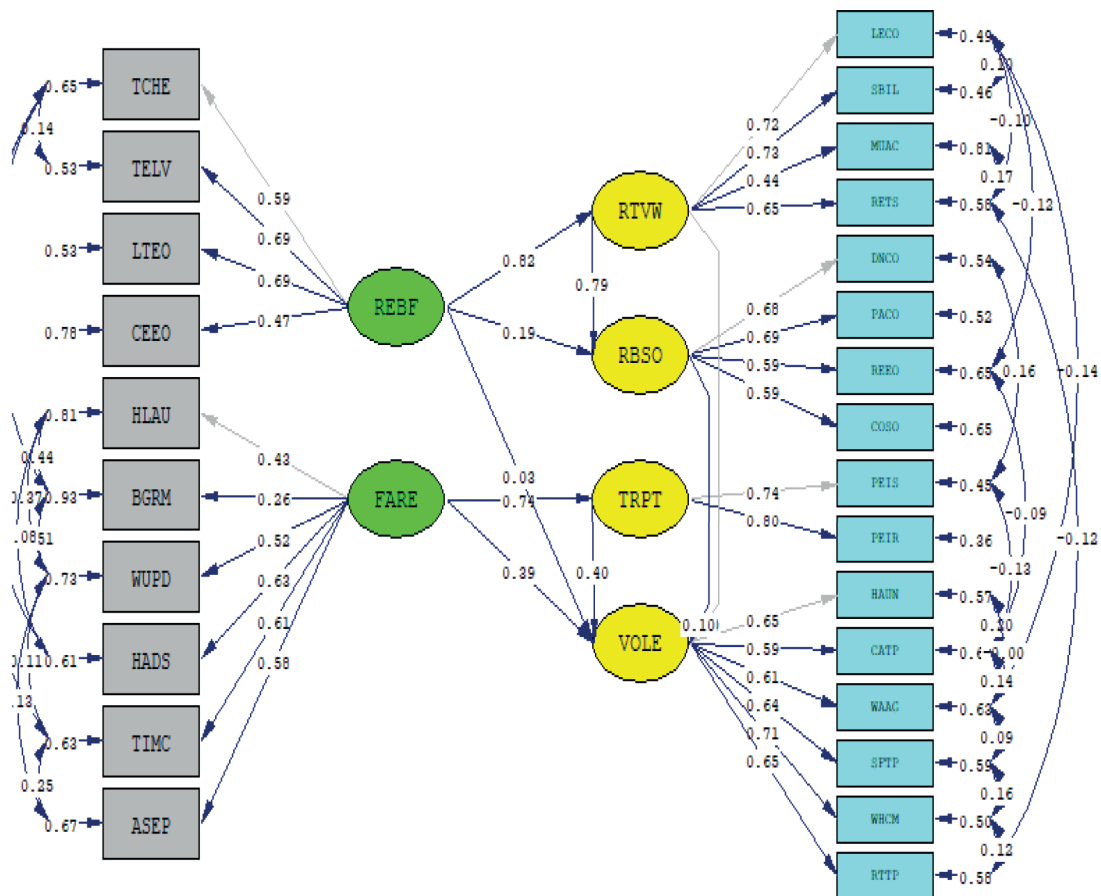
ค่าดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์	ผลการพิจารณา
Chi-square/df	< 5.00	770.51/258 = 2.99	ผ่านเกณฑ์
p-value of χ^2		0.00	ไม่ผ่านเกณฑ์
RMSEA < 0.08	0.06	ผ่านเกณฑ์	
SRMR < 0.08	0.05	ผ่านเกณฑ์	
GFI $\geq$ 0.95	0.90	ผ่านเกณฑ์	
CFI $\geq$ 0.95	0.97	ผ่านเกณฑ์	

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตอาสา พบว่า มีค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 770.51 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 258 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p -value) เท่ากับ 0.054 ซึ่งหมายความว่าค่าไค-สแควร์ แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่าดัชนีความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.90 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว ค่าดัชนีความสอดคล้อง (AGFI) เท่ากับ 0.86 ไม่ผ่าน ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.97 ผ่าน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (SRMR) เท่ากับ 0.05 ไม่ผ่าน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (RMSEA) เท่ากับ 0.06 ผ่าน จึงสรุปได้ว่า โมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เนื่องจากผ่านเกณฑ์มากกว่าที่ไม่ผ่านเกณฑ์นอกจากนี้พบว่าปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.03 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.82 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงต่อความสัมพันธ์กับสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.19 ปัจจัยด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสัมพันธ์กับสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.79 ปัจจัยด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาที่มีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.10 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.10 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.39

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.74 ปัจจัยตัวแปรด้านความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.40 ส่วนตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรผล (indirect influence) ได้แก่ ปัจจัยตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสา โดยส่งผ่านตัวแปรเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาและความสัมพันธ์กับสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.15 ปัจจัยตัวแปรด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสา โดยส่งผ่านตัวแปรความสัมพันธ์กับสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.08 ปัจจัยตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสาโดยส่งผ่านตัวแปรด้านความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.30 และตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรผล (direct influence and indirect influence) ได้แก่ ปัจจัยตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสา โดยส่งผ่านตัวแปรด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาและส่งผ่านตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.15 ปัจจัยตัวแปรด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาที่มีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสาโดยส่งผ่านตัวแปรความสัมพันธ์กับสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.08 และปัจจัยตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว มีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสาโดยส่งผ่าน

ตัวแปรความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมอย่างไม่มี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์

เส้นทางเท่ากับ 0.30

Chi-Square = 770.51, $df = 258$, $p\text{-value} = 0.054$, RMSEA = 0.062

ภาพ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลหลังปรับ

การอภิปรายผล

ตัวแปรด้านความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อจิตอาสาที่มีอิทธิพลมากที่สุดรองลงมาด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวมีอิทธิพลต่อจิตอาสา โดยแยกการอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อจิตอาสา ดังนี้

ความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Valtonen, Hacklin, Dillon, Vesisenaho, Kukkonen, and Hietanen (2012) ที่กล่าวว่าสภาพสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลทำให้บุคคลมีคุณธรรมจริยธรรมในจิตใจและรู้ว่าพฤติกรรมใดควรทำ พฤติกรรมใดไม่ควรทำ สำหรับความสัมพันธ์กับครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bishop-Fitzpatrick (2015) ที่กล่าวว่าครอบครัว

เป็นสถาบันหนึ่งในสังคมและได้ชื่อว่าเป็นสังคมแรกของมนุษย์ซึ่งมีความสำคัญที่สุดในการก่อบุคลิกภาพและสุขภาพจิตของบุคคลเพราะมนุษย์จะเรียนรู้ในเรื่องการปรับตัวจากครอบครัวตั้งแต่แรกเกิดด้วยการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ให้การเลี้ยงดู ส่วนความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อจิตอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Magnusson and Endler (1977) ที่กล่าวว่าเพื่อนจะช่วยให้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัวหรือผู้ใหญ่ นักเรียน นักศึกษา จะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจแล้วนำเอาพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติของตนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น นอกจากนั้นด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสัมพันธ์กับสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Maslow (1970) ที่กล่าวว่าความรู้สึกของบุคคลต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือต่อต้านก็ได้ และด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Stevens (2008) ที่กล่าวว่าครอบครัวมีส่วนที่เสริมสร้างมนุษย์สัมพันธ์ให้เกิดกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ต้องเอื้ออาทร มีความเข้าใจซึ่งกัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดีก็จะส่งผลให้ทุกคนมีความสุข

ผลการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ดังนี้

ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนไม่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์กับสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอาจเป็นเพราะพฤติกรรมต่างๆ เช่น การพูด การกระทำหรือมีความคิดที่แตกต่างกันทำให้บุคคลในสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับสังคมและชุมชนนั่นเอง สำหรับเจตคติ

ต่อการทำงานจิตอาสาไม่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อจิตอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอาจเป็นเพราะเจตคติเป็นสภาวะความพร้อมทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความคิดความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรมบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของและสถานการณ์ต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งเป็นทางบวกหรือทางลบก็ได้นอกจากนี้ด้านความสัมพันธ์กับสังคมไม่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อจิตอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอาจเป็นเพราะบุคคลในสังคมไม่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันทำให้แต่ละบุคคลแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำด้านต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ออกมาและทำให้สัมพันธภาพระหว่างบุคคลไม่มีปฏิสัมพันธ์ได้ต่อบระหว่างบุคคลจึงทำให้สังคมมีจิตอาสาลดลง ส่วนตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรผล (indirect influence) ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสา โดยส่งผ่านตัวแปรเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาและความสัมพันธ์กับสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติอาจเป็นเพราะการปฏิบัติตนของกลุ่มเพื่อนๆ อาจไม่แสดงพฤติกรรมต่างๆ อย่างชัดเจนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในหลายมิติ อาทิ เจตคติ ค่านิยม บุคลิกภาพ จริยธรรมและคุณธรรมที่ส่งผลต่อจิตอาสาด้วย สำหรับตัวแปรด้านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสา โดยส่งผ่านตัวแปรความสัมพันธ์กับสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติอาจเป็นเพราะพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของและสถานการณ์ต่างๆ อาจเป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีเจตคติที่ดีและไม่มีละกันต่อกัน และด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตอาสาโดยส่งผ่านตัวแปรด้านความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติอาจเป็นเพราะหากความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ดีขาดความอบอุ่น ขาดการดูแลเอาใจใส่ และขาดการอบรมคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามให้แก่ บุตร ธิดา สิ่งเหล่านี้จะมีผลทำให้บุตรกลายเป็นคนที่ขาดน้ำใจ

ต่อเพื่อน ต่อญาติพี่น้อง เห็นแก่ตัว สิ่งเหล่านี้จะทำให้เขาเติบโตเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ลบและขาดจิตอาสาและตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรผล (direct influence and indirect influence) ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านเจตคติต่อการทำงานจิตอาสาและความสัมพันธ์กับสังคมไปยังจิตอาสาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติอาจเป็นเพราะเนื่องจากปัจจุบันเพื่อนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันตามหน้าที่และบทบาท ดังนั้นจึงต้องมีการปฏิสัมพันธ์กัน ถ้าไม่มีการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ไม่มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ไม่มีการให้คำปรึกษาหรือการให้กำลังใจซึ่งกันและกันความสำเร็จก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ สำหรับความสัมพันธ์กับครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติอาจเป็นเพราะ ถ้าสมาชิกในครอบครัวไม่แสดงความรักและความเข้าใจซึ่งกันและกัน บิดา มารดาไม่เป็นแบบอย่างที่ดีก็จะทำให้สมาชิกในครอบครัวอยู่ในสังคมได้อย่างไม่สมบูรณ์แบบ และด้านเจตคติต่อการ

ทำงานจิตอาสาที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านความสัมพันธ์ของสังคมไปยังจิตอาสาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติอาจเป็นเพราะเจตคติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังให้บุคคลทุกคนเป็นผู้มีเจตคติที่ดีในเรื่องความคิดเห็น ความรู้สึก หากบุคคลมีเจตคติที่ดี บุคคลนั้นก็จะมีความสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

ข้อเสนอแนะ

1. สถานศึกษาต้องยกระดับจิตอาสา โดยการจัดกิจกรรม โครงการให้นักศึกษาได้มีความสัมพันธ์กันโดยตรง เช่น จัดโครงการคุณธรรม จริยธรรม เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมนักศึกษาให้มีจิตอาสาเพิ่มมากขึ้น
2. ให้ต้นสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ รูปแบบการพัฒนาเพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนานักศึกษาไปสู่สังคมจิตอาสาและออกแบบแนวทางที่นำไปสู่ภาคปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้ในสังคมแบบมีส่วนร่วม
3. รัฐบาลควรจัดสรรทรัพยากรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนเรื่องจิตอาสาเพราะจิตอาสา มีความสำคัญระดับชาติ

References

- Bagozzi, R. P., & Yi, Y. (1988). On the structural equations models. *Journal of the Academy of Marketing Sciences*, 16(1), 74-94.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Bishop-Fitzpatrick, L. (2015). *Social functioning in adults with autism spectrum disorder: The role of biological stress response and psychosocial stress*. Doctoral Dissertation of Philosophy, University of Pittsburgh.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing* (3rd ed.). Harper & Row.
- Erikson, E. (1963). *Childhood and society* (2nd ed.). Norton.
- Field, A. (2005). *Discovering statistics using SPSS*. Sage
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Prentice Hall.
- Joreskog, K. G., Olsson, U. H., & Wallentin, F. Y. (2016). *Multivariate analysis with LISREL*. Springer.
- Magnusson, D., & Endler, N. S. (1977). *Personality at the crossroads: Current issues in interactional psychology*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.). Harper & Row.
- Miles, J., & Shevlin, M. (2001). *Applying regression and correlation*. Sage.
- Ministry of Education. (2017). *Education development plan of the Ministry of Education, No. 12 (2017-2021)*. Author. [In Thai]
- Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). (2016). *Supporting documents for operation certification 2016-2020*. Author. [In Thai]
- Office of the Education Council. (2009). *Educational reform proposals in the second decade (2009-2018)*. Author. [In Thai]
- Phillips, J. L. (1981). *Piaget's theory: A primer*. W.H. Freeman.
- Stevens, J. (1992). *Applied multivariate statistics for the social sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associate.
- Stevens, R. (2008). *Erik H. Erikson: Explorer of identity and the life cycle*. Palgrave Macmillan.
- Sullivan, H. S. (1953). *The interpersonal theory of psychiatry*. Norton.
- Valtonen, T., Hacklin, S., Dillon, P., Vesisenaho, M., Kukkonen, J., & Hietanen, A. (2012). Perspectives on personal learning environments held by vocational students. *Computers and Education*, 58(2), 732-739.